

De Raad van de Gemeente Almelo:

Gezien het voorstel van de Rekenkamercommissie Almelo;

Gelet op de inwerkingtreding van de Wet versterking decentrale rekenkamers op 1 januari 2023 en gelet op Hoofdstuk IVa paragraaf 1 over de gemeentelijke rekenkamer van de Gemeentewet;

Besluit:

1. In te trekken de 'Verordening op de rekenkamercommissie Almelo 2019';
2. Vast te stellen de 'Verordening op de rekenkamer Almelo 2023'.

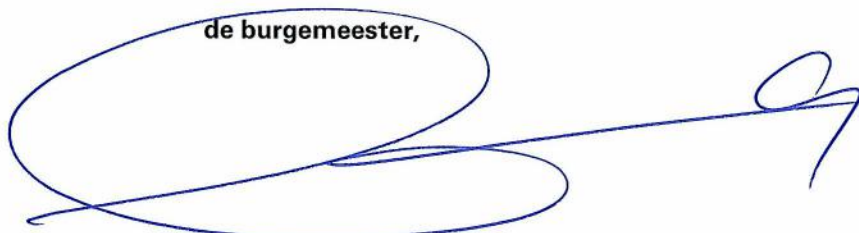
Gedaan in de openbare vergadering van 27 juni 2023,

de griffier,

drs. J.W. Scherpenzeel

de burgemeester,

A.J. Gerritsen

Naam: Jeroen Heuvel
Datum: 1 juni 2023
Team: Raadsgriffie

Voorstel aan de raad

Onderwerp

Vaststellen verordening Rekenkamer Almelo

Portefeuillehouder

Rekenkamer Almelo

Samenvatting raadsvoorstel

Met de inwerkingtreding van de Wet versterking decentrale rekenkamers per 1 januari 2023, is het gemeenten per 1 januari 2024 niet meer toegestaan om rekenkamercommissies te hebben; i.e. een rekenkamer bestaande uit zowel raadsleden als externe leden. Gemeenten die nog een rekenkamercommissie hadden – waaronder de gemeente Almelo – zijn dus verplicht om hun rekenkamercommissie te vervangen door een rekenkamer. Daarvoor dient de geldende ‘Verordening rekenkamercommissie gemeente Almelo 2019’ te worden ingetrokken en dient een nieuwe verordening op de rekenkamer Almelo te worden vastgesteld.

Voorgesteld raadsbesluit

1. In te trekken de ‘Verordening op de rekenkamercommissie Almelo 2019’;
2. Vast te stellen de ‘Verordening op de rekenkamer Almelo 2023’.

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2023 is voor gemeenten en provincies de wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. De wet versterking decentrale rekenkamers heeft tot doel het creëren van een sluitend, wettelijk stelsel voor gedegen, onafhankelijk rekenkameronderzoek, ter ondersteuning van de controlerende rol van de volksvertegenwoordiging.

De belangrijkste wijziging voor gemeenten betreft het afschaffen van de mogelijkheid die de Gemeentewet biedt om per verordening regels te stellen aan de uitoefening van de rekenkamerfunctie (in de praktijk meestal vormgegeven als een rekenkamercommissie). Door deze wijziging dienen gemeenteraden een eigen onafhankelijke rekenkamer in te stellen, of met andere raden, provincies of waterschappen een gemeenschappelijke rekenkamer. Voor de onafhankelijke rekenkamer gelden alle wettelijke waarborgen voor een sterke en onafhankelijke positie.

Op grond van de wet moet de gemeenteraad een onafhankelijke rekenkamer (zelfstandig of gemeenschappelijk) instellen, de leden benoemen en de oude verordening intrekken. Hiervoor geldt een overgangstermijn van een jaar na inwerkingtreding van de wet; dit moet dus vóór 1 januari 2024 zijn gedaan.

Enkele aspecten uit de nieuwe wetgeving behoeven hier korte toelichting.

1. Uitbreiding onderzoeksbevoegdheden

De rekenkamer doet onderzoek naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde beleid. In de Gemeentewet is de wettekst gewijzigd van 'het gevoerde bestuur' naar 'het gevoerde beleid'. Met deze wijziging wordt verduidelijkt dat deze bevoegdheid van decentrale rekenkamers ruim moet worden opgevat: beleidsvoorbereiding, -vorming, -vaststelling, -uitvoering en -effecten vallen hieronder, maar ook het functioneren van de ambtelijke organisatie, die het

bestuur bij zijn taakvervulling ten dienste staat, en de politieke organisatie (algemeen en dagelijks bestuur) van de gemeente.

Decentrale rekenkamers van gemeenten beschikken reeds over bevoegdheden om onderzoek te kunnen doen naar publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden. De wet versterking decentrale rekenkamers breidt deze onderzoeksbevoegdheden van decentrale rekenkamers op een aantal punten uit:

- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan onderzoek instellen naar de inkoop- en contractrelaties van het bestuur, bijvoorbeeld voor de inkoop van jeugdzorg of maatschappelijke ondersteuning, indien het bestuur zichzelf dat recht heeft voorbehouden. Geadviseerd wordt overigens dat gemeentebesturen dit recht opnemen in de eigen inkoopvoorwaarden.
- De wetswijziging maakt mogelijk dat decentrale rekenkamers voortaan alle subsidies, leningen en garanties kunnen onderzoeken. Nu is dat alleen mogelijk als de subsidie, lening of garantie meer dan 50% van de baten van de private rechtspersoon is.
- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan onderzoek doen naar NV's en BV's waar alle betrokken bestuurslagen van "de overheid" gezamenlijk een meerderheidsbelang (meer dan 50%) in hebben, terwijl zij dat afzonderlijk niet hebben.
- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan onderzoek doen naar dochter- en kleindochterondernemingen van (gezamenlijke) overheidsdeelnemingen waar de gemeenten, provincies, waterschappen en/of de Staat gezamenlijk meer dan 50% belang in hebben.
- De rekenkamer die voornemens is een onderzoek in te stellen naar deze gezamenlijke overheidsdeelnemingen dient de dagelijkse besturen van de betrokken overheden daarvan in kennis te stellen.

2. Extra waarborgen voor het rekenkameronderzoek en de rapportage

Ten slotte bevat de wet versterking decentrale rekenkamers nieuwe waarborgen die van belang zijn voor een goed verloop van het onderzoeksproces en de rapportage van de bevindingen door de rekenkamer:

- Het dagelijks bestuur doet jaarlijks een overzicht van de aan het dagelijks bestuur gedane voorstellen van de rekenkamer toekomen aan het algemeen bestuur, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.
- Decentrale rekenkamers dienen de door hen onderzochte instellingen de gelegenheid te geven op conceptrapporten te reageren (hoor- en wederhoor).
- Decentrale rekenkamers kunnen voortaan mededelingen, die vertrouwelijke gegevens of bevindingen bevatten, ter vertrouwelijke kennisgeving aan het algemeen bestuur sturen.

Beoogd effect

De nieuw in te stellen onafhankelijke rekenkamer wordt, net als de huidige rekenkamercommissie, geacht onderzoek te doen naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde beleid, ter ondersteuning van de controlerende rol van de gemeenteraad. Door het vaststellen van de bijgaande verordening, verzekert de gemeenteraad van Almelo zich van continuering van rekenkameronderzoek in 2023 en de daaropvolgende jaren.

Argumenten voor

1. Een belangrijke consequentie van de Wet versterking decentrale rekenkamers is dat raadsleden geen lid kunnen zijn van de nieuw in te stellen rekenkamer. In goed overleg hebben de rekenkamercommissie en de gemeenteraad al in praktische zin vorm gegeven aan deze wetswijziging, door na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 te kiezen voor het niet opnieuw benoemen van raadsleden in de rekenkamercommissie. De gevonden tussenoplossing (het organiseren van kwartaalgesprekken met de raad) zal ook in de nieuwe situatie worden voortgezet.
Nu de raad via dat lidmaatschap geen directe invloed meer heeft op het werk van de rekenkamer(commissie), moet de relatie tussen raad en rekenkamer opnieuw worden ingericht. Doel is dat de gemeenteraad zich ervan verzekert dat de onafhankelijke rekenkamer de gemeenteraad blijft ondersteunen met bruikbaar en onafhankelijk onderzoek. Daartoe heeft de huidige rekenkamercommissie een Werkwijze voor de nieuw in te stellen rekenkamer

opgesteld waarin die relatie opnieuw wordt vormgegeven. Deze is als bijlage bij dit raadsvoorstel bijgevoegd.

2. Andere belangrijke consequenties van de Wet versterking decentrale rekenkamers zijn eerder in dit voorstel genoemd (zie punten 1 en 2 uit de inleiding), namelijk de uitbreiding van de onderzoeksbevoegdheden en de extra waarborgen die aan het onderzoeksproces en de rapportage van bevindingen zijn toegevoegd.

Kantttekeningen

Uit de Gemeentewet en de Provinciewet volgt dat de ambtelijke ondersteuning van de onafhankelijke rekenkamer uitsluitend mag worden verricht door ambtenaren die geen band hebben met andere organen van het bestuur. De wetswijziging maakt het wel mogelijk dat medewerkers van de gemeentelijke of provinciale griffie de onafhankelijke rekenkamer kunnen ondersteunen.

Teneinde de wijzigingen van de nieuwe verordening ten opzichte van de oude verordening wat makkelijker te kunnen overzien, is een was/wordt tabel aan de bijlagen ter kennisname toegevoegd.

Kosten, opbrengsten en dekking

Vaststelling van de verordening is budgetneutraal.

Vervolg

De verordening wordt bekend gemaakt in het Gemeentebblad (www.overheid.nl) en de benoeming van voorzitter en leden zal op de webpagina van de rekenkamer worden vermeld.

Nadat de rekenkamer is ingesteld en de leden zijn benoemd, zal in de eerste vergadering van de Rekenkamer Almelo de Werkwijze Rekenkamer Almelo 2023, inhoudende het onderzoeksprotocol en het reglement van orde moeten worden vastgesteld. Deze documenten brengt de Rekenkamer Almelo dan ter kennis van raad en college. Deze worden nu reeds in concepten ter kennisname aangeboden aan de raad.

Bijlagen:

- Verordening Rekenkamer Almelo 2023
 - Wijzigingentabel oude verordening versus nieuwe verordening
 - Concept Werkwijze rekenkamer Almelo 2023, inhoudende onderzoeksprotocol en reglement van orde
-

Besluit van de raad van de gemeente Almelo tot vaststelling van de Verordening Rekenkamer Almelo 2023

De raad van de gemeente Almelo;
gelezen het voorstel van de Rekenkamercommissie Almelo
gelet op de artikelen 81k en 149 van de Gemeentewet;
besluit vast te stellen de volgende verordening:

Verordening Rekenkamer Almelo 2023

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- college: college van burgemeester en wethouders;
- rekenkamer: gemeentelijke rekenkamer als bedoeld in artikel 81a van de Gemeentewet;
- voorzitter: voorzitter van de rekenkamer.

Artikel 2. Rekenkamer

1. Er is een rekenkamer.
2. De rekenkamer bestaat uit minimaal 3 en maximaal 5 leden, waaronder een voorzitter.

Artikel 3. Herbenoeming

De leden van de rekenkamer, waaronder de voorzitter, kunnen één keer voor een periode van zes jaar worden herbenoemd.

Artikel 4. Ambtelijke ondersteuning

1. De rekenkamer heeft een ambtelijk secretaris.
2. Op voordracht van de voorzitter van de rekenkamer, wijzen burgemeester en wethouders de ambtelijk secretaris aan, alsmede ook een of meer plaatsvervangers.
3. De ambtenaren die werkzaamheden verrichten voor de rekenkamer, verrichten niet tevens werkzaamheden voor een ander orgaan van de gemeente, met uitzondering van de op de griffie werkzame ambtenaren.
4. De ambtenaren die werkzaamheden verrichten voor de rekenkamer, zijn ter zake van die werkzaamheden uitsluitend verantwoording schuldig aan de rekenkamer.

Artikel 5. Budget

De voorzitter van de rekenkamer is bevoegd binnen zijn budget uitgaven te doen voor de uitvoering van de werkzaamheden van de rekenkamer.

Artikel 6. Vergoeding

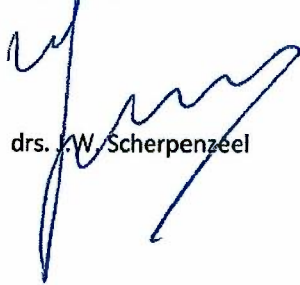
1. De leden van de rekenkamer ontvangen een maandelijkse vergoeding voor hun werkzaamheden.
2. De vergoeding is gebaseerd op schaal 12, trede 11 cao-gemeenten, 200 uur per jaar. De vergoeding van eventuele reiskosten wordt geacht te zijn inbegrepen in de vergoeding voor de werkzaamheden.
3. De vergoeding wordt jaarlijks aangepast volgens de cao-gemeenten schalen.

Artikel 7. Slotbepalingen

1. De verordening op de Rekenkamercommissie Almelo 2019 wordt ingetrokken.
2. Deze verordening treedt in werking op 1 juli 2023.
3. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Rekenkamer Almelo 2023.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 27 juni 2023.

de griffier,

drs. W. Scherpenzeel

de burgemeester,

A.J. Gerritsen

Toelichting

Algemeen

Deze verordening volgt de modelverordening van de VNG. Dit betekent dat de verordening een aanvulling op hetgeen in de Gemeentewet is opgenomen over de gemeentelijke rekenkamer. Zie de tekst van de Gemeentewet, zoals op 1 januari 2023 gewijzigd door de Wet versterking decentrale rekenkamers, hoofdstukken IVa (De rekenkamer) en XIa (De bevoegdheid van de rekenkamer). De raad moet een onafhankelijke rekenkamer instellen. Zie artikel 81a van de Gemeentewet. Deze verplichting geldt vanaf 1 januari 2023, met een overgangstermijn van een jaar, dus uiterlijk 1 januari 2024 moet de raad een rekenkamer hebben ingesteld. Daarnaast moet de raad op grond van artikel 81k van de Gemeentewet een verordening opstellen voor een vergoeding voor de werkzaamheden van de leden van de rekenkamer en een tegemoetkoming in hun kosten. Voorts mag de raad op grond van artikel 149 van de Gemeentewet aanvullende regels stellen in het belang van de gemeente en met inachtneming van de wet. De rekenkamer moet een reglement van orde voor haar werkzaamheden vaststellen (artikel 81i van de Gemeentewet).

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader toegelicht.

Artikel 2. Rekenkamer

In het eerste lid stelt de raad de rekenkamer in. Dit is een wettelijke verplichting (artikel 81a van de Gemeentewet).

Artikel 3 Herbenoeming

De leden van de rekenkamer worden door de raad benoemd en kunnen door de raad ook worden herbenoemd (artikel 81c, eerste en vierde lid, van de Gemeentewet). De benoemingstermijn is wettelijk op zes jaar vastgesteld. Een te korte benoemingsperiode kan de onafhankelijkheid in gevaar brengen, omdat de vraag 'word ik wel herbenoemd' dan al te snel weer wordt gevoeld. Voordeel van deze termijn is ook dat over benoeming en herbenoeming in het gewone geval steeds door twee verschillend samengestelde raden wordt beslist. Voorts draagt het feit dat benoeming plaatsvindt na overleg met de rekenkamer ertoe bij dat de leden primair op grond van deskundigheid worden benoemd (artikel 81c, vijfde lid). In de praktijk zal na verloop van tijd door tussentijds aftreden vanzelf de situatie ontstaan dat niet steeds de gehele rekenkamer opnieuw moet worden benoemd. Dit komt de continuïteit en de onafhankelijkheid van de rekenkamer ten goede. Zie Kamerstukken 27 751, nr. 3, p. 68.

Artikel 4. Ambtelijke ondersteuning

In de Gemeentewet is geregeld dat burgemeester en wethouders op voordracht van de voorzitter of het enige lid van de rekenkamer besluit tot het aangaan van arbeidsovereenkomsten met zoveel ambtenaren van de rekenkamer als nodig zijn voor een goede uitoefening van haar werkzaamheden (artikel 81j, tweede lid). De ambtenaren die werkzaamheden verrichten voor de rekenkamer, verrichten niet tevens werkzaamheden voor een ander orgaan van de gemeente, met uitzondering van de op de griffie werkzame ambtenaren (artikel 81j, derde lid). Dit betekent dat griffiemedewerkers deels voor de griffie en deels voor de rekenkamer kunnen werken. Vanwege de onafhankelijke positie van de rekenkamer zijn de ambtenaren, inclusief dus de griffiemedewerkers, voor werkzaamheden voor de rekenkamer uitsluitend verantwoording schuldig aan de rekenkamer (artikel 81j, vierde lid). Voor een goed begrip van de positie van de ambtenaren, is in deze verordening voor lid 3 en 4 van dit artikel 4, de tekst van artikel 81j derde lid en vierde van de Gemeentewet ongewijzigd overgenomen.

Dit artikel voorziet in het benoemen van een secretaris en plaatsvervangend secretaris(sen) voor de rekenkamer.

Artikel 5. Budget

De raad moet de rekenkamer de nodige middelen ter beschikking stellen voor een goede uitoefening van haar werkzaamheden (artikel 81j van de Gemeentewet). Dit omvat de totale kosten van de rekenkamer en alle overige kosten voor de uitvoering van de taken.

Artikel 6. Vergoeding

De leden van de rekenkamer ontvangen een bij verordening van de raad vastgestelde vergoeding voor hun werkzaamheden en een tegemoetkoming in de kosten (artikel 81k van de Gemeentewet).

Artikel 7. Slotbepalingen

Dit artikel regelt de ingangsdatum en de intrekking van de oude verordening.

Gedaan in de openbare vergadering van 27 juni 2023,

de griffier,

drs. J.W. Scherpenzeel

de burgemeester,

A.J. Gerritsen